

Charita

časopis Slovenskej katolíckej charity

štvrtročník No. 2 2008

SKCH a NBS spoločne zavádzajú euro

**Deti v núdzi potrebujú
vašu pomoc**

Práca charity s rómskymi obyvateľmi

Charita
SLOVENSKÁ KATÓLICKA
blízko pri človeku

Slovenská katolícka charita (SKCH) je neštátna nezisková organizácia, ktorá poskytuje charitatívne, sociálne, zdravotnícke a výchovno-vzdelávacie služby všetkým ľuďom v núdzi bez ohľadu na rasu, národnosť, vierovyznanie a politické zmysľanie.

Právnu formou SKCH je „Účelové zariadenie cirkvi a náboženskej spoločnosti“, zriadené Konferenciou biskupov Slovenska, a je samostatnou právnickou osobou. V zmysle Kódexu kanonického práva je SKCH konfederáciou verejných združení; tvoria ju arcidiecézne, diecézne charity a Bratislavská katolícka charita, ktoré sú samostatnými subjektami s vlastnou právnou subjektivitou.

ADRESÁR SKCH

Slovenská katolícka charita Sekretariát

Adresa: Kapitulská 18,
814 15 Bratislava
Tel.: ++421-2-5443 1506, 5443 2503
Fax: ++421-2-5443 3097
E-mail: sekretariat@charita.sk
http://www.charita.sk/
Účet: 683221653/7500

Bratislavská katolícka charita

Adresa: Heydukova 14,
811 08 Bratislava
Tel., fax: 02-5292 0275,
E-mail: charitaba@charitaba.sk
http://www.charitaba.sk/
Účet: 4010078918/3100
Ludová banka Bratislava

Bratislavsko-trnavská arcidiecézna charita

Adresa: Hlavná 43, 917 00 Trnava
Tel.: 033-5511 396, Fax: 033-5511 397
E-mail: battarci.charita@stonline.sk
http://www.charitatt.sk/
Účet: 10073-412080/4900 Istrobanka

Diecézna charita Nitra

Adresa: Samova 4, 950 50 Nitra
Tel.: 037-772 1738, Fax: 037-772 1798
E-mail: charita.nr@ba.telecom.sk
Účet: 691943162/0200 VÚB Nitra

Diecézna charita Banská Bystrica

Adresa: Tibora Andrašovana 44,
974 01 Banská Bystrica
Tel.: 048-472 0272, Fax: 048-472 0271
E-mail: dchbb@charitabb.sk
http://www.charitabb.sk/
Účet: 736841312/0200 VÚB

Spišská katolícka charita

Adresa: Jesenského 5,
052 01 Spišská Nová Ves
Tel.: 053-4424 519, Fax: 053-4424 519
E-mail: caritas@nextra.sk
http://www.caritas.sk/
Účet: 29634-592/0200
VÚB Spišská Nová Ves

Diecézna charita Rožňava

Adresa: Nám. baníkov 27,
048 01 Rožňava
Tel.: 058-7326415
E-mail: dchrv.roznava@gmail.com
Účet: 18137 582/0200 VÚB

Arcidiecézna charita Košice

Adresa: Bočná 2, 040 01 Košice
Tel.: 055-6255 317,
Fax: 055-6255 328
E-mail: adch-ke@charita-ke.sk
http://www.charita-ke.sk/
Účet: 513026193/7500
ČSOB Košice

Gréckokatolícka diecézna charita Prešov

Adresa: Hlavná 2, 080 01 Prešov
Tel.: 051-7723 970,
Fax: 051-7723 970
E-mail: gkcharita-po@stonline.sk
http://www.grkatpo.sk/charita/
Účet: 10073-8612060/4900, VS: 001-10

Gréckokatolícka apoštolská exarchátna charita

Adresa: Dominikánske nám. 13,
040 01 Košice
Tel.: 055-6259 454
Účet: 4 350 228 409/3100
Ludová banka

EDITORIAL

Raz v roku je deň, kedy majú sviatok tí najmenší členovia našej spoločnosti, a to naše deti. Je to už tradične 1. jún. Deti sú to najcennejšie v živote ľudí a zaslúžia si, aby im bol tiež venovaný jeden deň v kalendári, i keď rodičia by si to mali uvedomovať každý deň. Počas hľadania na internete som sa dočítala aj niečo viac o tom, kedy po prvýkrát slávilí deti Deň detí. Tento sviatok bol ustanovený v novembri 1949 uznesením zasadnutia rady Medzinárodnej demokratickej federácie žien. Po prvýkrát sa oslavovalo v roku 1950 v 51 krajinách sveta.

Nadácie a neziskové organizácie, ale i firmy a obchodné domy usporadúvajú programy pre deti. Naši najmenší tu môžu skákať na trampolíne, nechať si pomalovať tvár, že sa zrazu premenia na tigra, sovu, či indickú princeznú, môžu kresliť na chodník kričadami, alebo súťažiť...

Možností je čím ďalej tým viac. Myslím si, že je dobré, že aj zamestnávateľia myslia na deti svojich zamestnancov a spoločne podnikajú výlety, opekačky a pripravujú súťaže. Padne to dobre aj deťom, ktoré môžu stráviť pekný deň, aj ich rodičom, pretože sa vytvárajú lepšie vzťahy na pracovisku.

Ale aby som neodbočila od pôvodnej témy, všetkým deťom na svete želám...
aby všetky deti mali šťastné detstvo,
aby netrpeli hladom a smädcom, mali domov a dobrých rodičov,
aby ich rodičia nenechali plakať bez toho, aby zistili jeho príčinu,
aby si deti vážili svojich rodičov a súrodencov a hlavne aby im dali lásku...

Andrea Topolská

Obsah

Z DIECÉZNYCH CHARÍT

P. P. Gojdič: Spravodlivý medzi národmi

TÉMA

Práca charity s rómskym obyvateľstvom
RKC Stropkov
RKC Lipany

ROZHOVOR

Oddychovať sa bude až v nebi

Z SKCH SEKRETARIÁT

Pomoc Mnajmarsku
Nová tvár sekretariátu SKCH
Deti v núdzi potrebujú vašu pomoc
Podporujeme skutočné hodnoty
SKCH a NBS spoločne predstavujú Euro

Z DUŠE

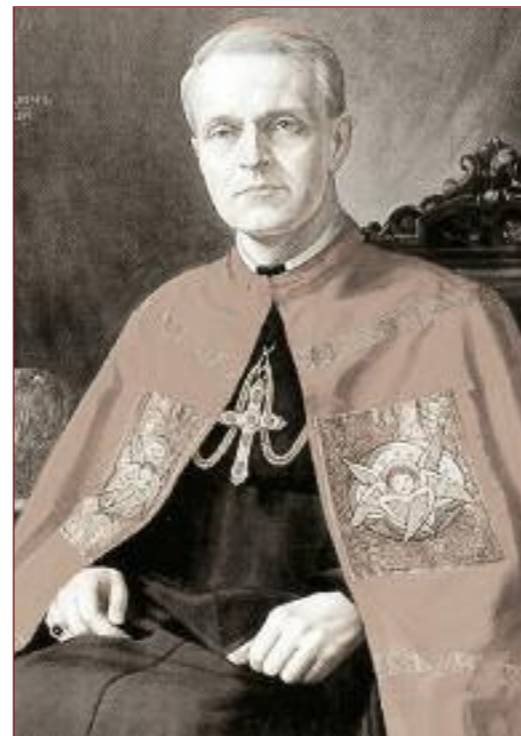
„Kto iný, ak nie mama...“

„Spravodlivý medzi národmi“

Blahoslavému Pavlovi Petrovi Gojdičovi, ako prvému katolíckemu biskupovi na svete, bolo v januári tohto roka udelené vyznamenanie „Spravodlivý medzi národmi“. Svetová židovská obec a štát Izrael tak ocenili jeho odvahu pri zachraňovaní životov mnohých židovských rodín v období holokaustu.

Peter Gojdič sa narodil 17. 7. 1888 v rodine gréckokatolíckeho kňaza v Ruských Pekľanoch. V r. 1907 vstupuje do biskupského seminára v Prešove a pokračuje v Budapeštianskom seminári. V auguste 1911 prijal kňazskú vysviacku. Svoje poslanie začal ako kaplán u svojho otca vo farnosti v Cigelke, kde videl, ako otec navštevoval chorých a biednych, ako bojoval za ich práva, ako vydobýval podporu pre sociálne slabých. Takýto skutočne kresťanský vzťah k chudobným a núdnym zapustil hlboké korene aj v citlivom srdci mladého kňaza Petra. V službe pokračoval vo farnostiach Petrová, Sabinov, ďalej v Prešove ako prefekt, katechéta, kde pokračoval na Biskupskom úrade ako archivár, riaditeľ, radca a asesor biskupského konzistória, aj konzistorálny notár, knihovník. Mladý otec Peter však netúžil po cirkevnej kariére, túžil sa ešte viac zasvätiť Bohu, tak v r. 1922 vstúpil do kláštora rádu sv. Bazila Veľkého a večné sluby zložil už s rehoľným menom Pavel v novembri 1926.

Avšak 14. 9. 1926 bol menovaný za apoštolského administrátora Prešovskej epar-

chie. Dňa 25. 3. 1927, v mesiaci sv. Jozefa, ktorého náš vладыka úprimne uctieval, na sviatok Zvestovania Panny Márie bol vysvätený za biskupa v bazilike sv. Klimenta v Ríme. Po vysviacke, 29. 3. 1927 bol prijatý na audiencii sv. Otcem Píom XI, ktorý mu daroval zlatý kríž so slovami: „Tento kríž je iba slabým symbolom tých veľkých krížov, ktoré na teba zošle Pán Boh, môj synu, v tvojej biskupskej službe.“ 19. 7. 1940 bol menovaný za sídelného biskupa Prešovskej eparchie. Slávnostná intronizácia sa uskutočnila vo sviatok Narodenia Presvätej Bohorodičky 8. 9. 1940 v Prešove.

KAMIEŇKY Z MOZAIKY ŽIVOTA BLAHOŠLAVENÉHO O. BISKUPA GOJDIČA

Životným heslom, podľa ktorého žil aj zomrel, bolo: „Boh je láska, milujme ho!“

Najväčším dielom otca biskupa bolo založenie **eparchiálneho sirotinca** pre opustené dievčatá.

Spoloč sv. Anny, zriadený pri Prešovskej farnosti. Jeho členkami boli väčšinou dievčatá, slúžky – pomocnice v domácnosti, čo prišli za chlebom do mesta. Často sa stávali obeť zlych, bezcharakterných a nemravných ľudí, nevyplácali im plat... Na ich obranu otec biskup vydal Biskupské nariadenie.

VOJNOVÉ UDALOSTI

Keď vojnové udalosti postihli Slovensko o. biskup vydal usmernenie, aby na každej fare uvoľnili jednu miestnosť pre utečencov. Vydal aj 32 bodový dokument, v ktorom podal inštrukcie o tom, ako sa majú zachovať počas vojnového stavu.

Keď druhá svetová vojna rozmnožila rady ľudí bez prístrešia, osirotených a zbedačených, ktorí potrebovali rýchlú a výdatnú pomoc, vладыka Pavel zapojil do pomoci aj diecéznu pobočku Ústrednej Charity na Slovensku.

Keď chudobní neprichádzali k nemu, vtedy on sám prichádzal k nim. Po práci robieval dvojhodinovú prechádzku. Bol častým hosťom u týchto bedárov, zvlášť deti vždy podvečer vyzerali z okna, či už nejde ich dobrý otec biskup. Ku každému milo prihovril, každého obdaroval, potešil, a pritom pamätal aj na duchovnú almužnu pre ich ubolené a životom ukrivdené srdcia. Povzbudzoval ich vykonať si veľkonočnú spoveď a ak sa našiel niekto, čo podotkol, že nemá v čom ísť do cerkvi, tomu hneď na druhý deň poslal oblečenie, aby v nedeľu bolo v cerkvi o jedného radostou preciteneho veriaceho viac.

KRÍŽOVÁ CESTA OTCA VLADYKU PAVLA

28. 4. 1950 bol odvedený do vyšetrovacej väzby a v januári nasledujúceho roka bol odsúdený na trest doživotného odňatia slobody, peňažný trest 200 000 Kčs, skonfiškovanie celého majetku a stratu občianskych práv. Bol väznený v Bratislave, vo Valdiciach, v Leopoldove a Ilave. Vo väzení ho mučili rôznymi fyzickými a psychickými metódami. O svoj prídel potravy sa vždy delil so spoluväzňami. Každodenne sa snažil slúžiť Službu Božiu. (liturgické víno si vytlačal z namočených hrozičiek a staral sa mať vždy odložený kúsok chleba, ako diskos a ako kalich používal dve lyžice).

17. 7. 1960 biskup Pavol Gojdič zomiera v Leopoldovskej väznici 8 min. po polnoci. Pochovaný bol na väzenskom cintoríne s tabuľkou č. 681. Denne sa modlil za milosť, aby mal pri svojej smrteľnej posteli katolíckeho kňaza a za milosť zomrieť v deň svojich narodenín.

29. 10. 1968 sa uskutočnila exhumácia telesných pozostatkov vладыky Pavla a prevezenie do Prešova;

4. 11. 2001 bol vyhlásený pápežom Jánom Pavlom II. v Ríme za blahoslaveného.

V SÚČASNOSTI

27. 1. 2008 dostal vyznamenanie in memoriam „Spravodlivý medzi národmi“. Od otca biskupa Gojdiča vyšiel podnet na pomoc židovským obyvateľom pred ich transportom. Kňazom vydal pokyn, aby Židom pomáhali udeľovaním krstu, vystavovaním falošných krstných listov alebo aj poskytovaním úkrytu. Mnohým židom vybavoval prezidentské výnimky a ich deti ukrýval v inštitúciách biskupstva, akou bol aj dievčenský internát v kláštore sestier sv. Bazila Veľkého v Prešove. Jeho konkrétna pomoc židovským rodinám spočívala aj v úschove cenností v rezidencii biskupa, aby tak zabránil ich zhabaniu.

V múzeu koncentračného tábora Osvienčim visí jeho fotografia s textom, že bl. biskup Gojdič požadoval vydanie detí z transportov za účelom ich výchovy v katolíckych kláštoroch. „Je zjavné, že to bola zamienka, aby ich mohol zachrániť pred istou smrťou,“ tvrdí L. Petrík. „Ocenenie blahoslaveného otca biskupa je dobrým signálom, že sa v našej spoločnosti ponúkajú ozajstné vzory k nasledovaniu“, dodáva prešovský eparcha Ján Babjak SJ.

PhDr. Dagmar Chanátová, GK DCH Prešov

Práca charity s rómskym obyvateľstvom

PÓVOD

V priebehu celej histórie sa nám o Cigánoch a kočovníkoch zachovali iba dokumenty, ktoré napísali príslušníci iných národov. Samotní Cigáni nezanechali o sebe nijaké dobré, alebo zlé, skutočné, či vymyslené písomné zmienky. Prvé cigánske skupiny prichádzali do Európy z východu v 14. a 15. storočí. Európa ich prijala s prevapením, obavou a nepochopením. Obyvatelia dedín a miest dávali najavo týmto dlhovlasým tulákom rôzne mená, napr: Tsiganes vo Francúzsku, Gypsy v Anglicku, Zigeuner v Nemecku, Zingari v Taliansku.

Až koncom 18. storočia prišli jazykovedci na to, že cigánska reč je bezpečne jazykom severozápadnej Indie, ktorý je odvodený z nárečí blízkych sanskrtu.

Na čele skupiny stál „šéf“, „knieža“, „gróf“, „kapitán“ či „vojvoda“. Vlastnili kone, niekedy vozíky na batožinu a nazývali sa kajúnci alebo pútnici. Žili z almužien. Nemecký cisár Žigmund dal údajne cigánske mu vojvodovi Ladislavovi, ktorý prechádzal krajinou asi so stočlennou skupinou, odporúčajúci list, ktorý ho mal chrániť a na základe ktorého mali skupinu v mestách a dedinách riše dobre prijať. Cigáni tak dostávali peniaze, chlieb, ryby pivo, ovos pre kone, či nocľah. Iná správa hovorí, že vojvoda Ondrej odmietol prijať kresťanskú vieru, preto ho uhorský kráľ dal uväzniť a vyhostil ho zo svojich krajín. Neskôr si to vojvoda rozmyslel, prejavil vôľu prijať kresťanskú vieru a nechal sa pokrstiť. Spolu s ním sa pokrstilo asi 4000 osôb z jeho družiny. Tých, ktorí sa nechceli dať pokrstiť, usmrtili. Po krste im uhorský kráľ nariadil sedemročné putovanie po svete, ktoré malo skončiť u pápeža v Ríme. Vrátiť sa mohli až po splnení tejto úlohy. V čase príchodu do Bologne boli už päť rokov na cestách a viac ako polovica z nich už pomrela.

ŠTAHOVANIE A USÍDLOVANIE

Príčiny sťahovania sú rôzne. V priebehu niekoľkých storočí existovali početné opatrenia k deportácii a vyhnanstvu, ale i ťažké fyzické tresty ako mučenie, vypálenie znaku horúcim železom, smrť obesením alebo galeje. Bol to organizovaný hon na Cigánov, ktorý často zapríčiňoval smrť alebo prinútil tých čo prežili, aby utekali.

Uplatňovanie týchto metód v Holandsku v 17. a 18. storočí očistilo krajinu od Cigánov. V tej istej dobe Švédsko vypovedalo Cigánov do Fínska. Po stáročíach poroby v rumunských kniežatstvách sa po zrušení otroctva v roku 1860 rumunskí Cigáni roz-

HOR SA, RÓMOVIA

Šiel som ďalekými cestami,
Stretol som tam šťastných Rómov,
Oj, Rómovia, odkiaľ prichádzate,
So stanmi a vyhladnutými deťmi?
Oj, Rómovia, oj chlapi!
(úryvok z hymny Kongresu Rómov,
Jarko Jovanovič Jagdino, 1971)

prchli na všetky svetové strany. Represálie každého druhu, nútené usídľovanie, nespočetné perzekúcie a deportácie niekedy až v celoštátnom meradle, vysídľovanie v minulosti, hnali kočovníkov stále ďalej. Zočí voči nepriateľským postojom okolia nemá Cigán inú možnosť, iba putovať ďalej, aby zistil, či ho tam neprijmú srdečnejšie: sú krutým názorným príkladom fyzického násillia, rasových čistiek, vyplienených a vypálených domov a neznesiteľných životných podmienok vo viacerých štátoch na východe i západe. Na perifériách veľkých metropol sa od strachu chvejú rodiny, ktorým navrhli dobrovoľné vystaňovanie. Rodinám, ktoré boli v päťdesiatych rokoch nútené odísť zo Slovenska do Čiech, hrozí od januára 1993 vyhostenie v opačnom smere.

OBYDLIE

Ak hovoríme o bývaní Cigánov a kočovníkov v rôznych krajinách, tu môžeme poskytnúť iba údaje o sklonoch k vyhľadávaniu istých typov obydlií. V skutočnosti sú situácie veľmi odlišné a možnosť pohybu zostáva vo väčšine prípadov rozhodujúcim momentom pri adaptácii na meniace sa existenčné podmienky najmä v oblasti byvania a ekonomickej činnosti. To znamená, že usadlý Cigán sa môže znova vydať na cestu a kočovník sa môže na nejaký čas usadiť alebo presídliť. Rozdiely v type obydlií Cigánov a kočovníkov sú podmienené celkovou situáciou prostredia: odmietavý prístup miestneho obyvateľstva v každom období, rozdielne zákonodárne predpisy determinované časovo-priestorovým faktorom, obmedzenia, zákazy. Zatiaľ čo v súčasnosti sa politické línie orientujú skôr na fixáciu kočovníkov, v minulosti ich až na výnimky z krajín vyhánali, aj keď mali niektorí z nich snahu usadiť sa.

Žiaľ, miestne obyvateľstvo sa skoro vždy stávalo proti zámerom štátnej správy a miestnych úradov vytvoriť podmienky na usadenie Cigánov. Potreba prispôbiť sa miestnym podmienkam nútila teda vyhľadávať si rôzne, často provízorne ubytovanie. Šiatre a vozy s kónským záprahom sú čoraz zriedkavejšie, aj keď ešte existujú. Na druhej strane sa začínajú šíriť kempingové automobily a autá na prepravu dostihových koní. V západnej Európe je najrozšírenejším typom obydlií obytný prívos - karavan, od najmenšieho až po najluxusnejší, dostatočne priestorovo vybavený mobil home, alebo nízky súkromný dom, malý alebo veľký, novopostavený alebo stará chatrč v asanačnom pásme. Pri dome často býva malá prístavba, ktorá slúži ako obývačka, kde sa členovia rodiny schádzajú. Okolo je pozemok, na ktorom stojí karavan poskytujúci ubytovanie v prípade návštevy príbuzných. Na mnohých miestach však ešte nájdeme tábory barakov tvoriace kolónie chudobných. V mnohých štátoch ponúkli cigánskym občanom náhradné byty, čím si spôsobili veľké ťažkosti, keďže sa ukázalo, že tento typ ubytovania je pre nich neprimeraný. V niektorých štátoch existujú špeciálne obydliá lokálneho charakteru, napríklad opustené domy v Grécku, andalúzske jaskynné pribytky alebo domovnicke byty juhoslovanských Cigánov v Rakúsku. Karavany sa premiestňujú izolovane alebo v malých skupinkách. Miesta zastavenia si ich obyvateľia vyhľadávajú často spontánne. Sú to rôzne miesta: jednoduché parkoviská, upravené pozemky, povolené či nepovolené priestory. Niekedy však musia zastať i z donútenia. Inokedy stále krúžia v okruhu 10 km, alebo sa presídľujú zo štátu do štátu. Karavany sa môžu používať iba v letných me-

siacoch na vzdialenosti od 500 do 5 000 km.

V ďalšej časti hlavnej témy tohto čísla Vám priblížim dve konkrétne rómske komunitné centrá v Lipanoch a v Stropkove, ktoré patria pod Arcidiecéznu charitu Košice. Ďakujem za spoluprácu pri dodaní informácií k tejto často krát diskutovanej problematike a do ďalšej práce želim veľa vytrvalosti a šikovných pracovníkov.

RÓMSKE KOMUNITNÉ CENTRUM (RKC) STROPKOV

ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O RKC

- Komunitné centrum bolo založené na prelome rokov 2001-2002.
- Vzniklo na základe potrieb rómskych spoluobčanov, ich zlej sociálnej a duchovnej situácie.
- Dnešné centrum ma sídlo na ulici Mlynskej v Stropkove.
- Máme k dispozícii dve budovy, ktoré využívame na aktivity slúžiace rómskym obyvateľom.
- Centrum sa nachádza v blízkosti lokalít, kde žijú Rómovia, čo pre nás predstavuje veľkú výhodu, kvôli častejšiemu kontaktu so samotnými klientmi.
- RKC spolupracuje s rozličnými organizáciami pôsobiacimi v meste Stropkov (MsÚ, ÚPSVaR, školy a školské zariadenia, ABC CVČ, občianske združenia, farský úrad, miestni podnikatelia a miestne firmy).
- V súčasnosti naše komunitné centrum navštevuje denne cca 10 dospelých klientov, ktorým poskytujeme sociálne poradenstvo, materiálnu pomoc vo forme šatstva a potravín. Denná návštevnosť na rôznych voľnočasových aktivitách či doučovanií je v priemere 30-40 detí.
- Dnes v centre pracujú traja pracovníci na trvalý pracovný pomer, piati dobrovoľníci (aj z radov Rómov) a pod MsÚ Stropkov, v centre pracujú aj štyria terénni sociálni pracovníci a dvaja asistenti terénnych sociálnych pracovníkov. Treba však povedať, že aj tento počet zamestnancov nie je postačujúci.
- V otázke vzdelanosti jednotlivých zamestnancov v určitých oblastiach tejto práce je potrebné mať aj príslušné vzdelanie, no predovšetkým je tu potrebná trpezlivosť a ochota pomáhať tým ktorí to potrebujú.

ŽIVOT V RKC

- V centre prebieha nácvik troch tanečných súborov vo veku detí od 5 do 18 rokov. Rea-

lizujeme výtvarný a spevácky krúžok pre deti rôzneho veku; prebieha tu taktiež výučba náboženstva a priestor dávame deťom i na športové aktivity.

• Aktivitami sa snažime u detí podporiť ich kultúrny a duchovný rozvoj. V spolupráci s inými inštitúciami im zabezpečujeme možnosť prezentovať sa na rôznych kultúrnych a spoločenských podujatiach v rámci mesta,

regiónu i arcidiecézy (napr. rómske festivaly, odpustové slávnosti, Stropkovský jarmok, prehliadky tancov a spevov a pod.)

- Dospelých povzbudzujeme k aktívnej účasti na spoločenskom živote. Jednej hudobnej kapele sme poskytli priestor na nácvik za vopred dohodnutých podmienok a za poplatok, čím sa ich snažime nepriamo učiť zodpovednosti. Tieto podmienky zatiaľ neporušili. Dospelých mužov povzbudzujeme okrem iného aj k športovým aktivitám. Takto sa už zúčastnili mestskej futbalovej ligy spolu s nerómskym obyvateľstvom, futbalového i volejbalového turnaja v rámci okolitých obcí.
- Pre jednotlivých členov rodiny organizujeme rôzne stretnutia, prednášky, v spolupráci s inými inštitúciami i kurzy zamerané na získavanie a upevňovanie pracovných zručností a schopností, ktoré im majú pomôcť pri získaní zamestnania.
- Počas rôznych kurzov pre dospelých, najmä pre matky s predškolskými deťmi, ponúkame matkám možnosť vyplnenia času detí v priestoroch centra, kde sa môžu spolu hrať, tvoriť rôzne dielka, rozvíjať svoju predstavivosť. K tomu majú vybavenú miestnosť s hračkami, spoločenskými hrami, písacími stolíkmi, výtvarnými potrebami. Tu sa deti môžu prísť pohrať kedykoľvek v poobedňajších hodinách.

• Ďalšiu miestnosť máme zariadenú školskými lavicami, kde prebieha doučovanie detí s nedostatčným školským prospechom. V súčasnosti sa snažíme zriadiť PC miestnosť prístupnú pre rôzne vekové kategórie.

- Pre deti organizujeme jednoduché akcie ako

karneval, vianočné posedenie, MDD, organizujeme výlety do blízkeho okolia a pod.

• Cez Potravinovú banku Slovenska, ktorá v súčasnosti rozbieha svoju činnosť, pomáhame rómskym rodinám a rodinám v sociálnej núdzi. Pomoc spočíva v sprostredkovaní rôznych darovaných potravín.

• Vo svojich priestoroch máme zriadený šatník, ktorý pravidelne dopĺňame zásielkami od jednotlivcov a organizácií zo Slovenska i zo zahraničia. Z neho podľa vopred dohodnutých pravidiel rozdávame šatstvo jednotlivým rodinám. Dodržiavanie týchto pravidiel ich učí rešpektovaniu aj iných pravidiel a slúži k predchádzaniu konfliktov medzi rodinami, ktorým bola materiálna pomoc poskytnutá.

• V spolupráci s občianskym združením Ohnivé srdce lásky nám v rámci dobrovoľníckych prác pomáhajú pri aktivitách, predovšetkým pri deťoch, samotní Rómovia. Takto im môžeme nepriamo dať pocítiť, že si ich prácu vážime a nezaradujeme ich len do prác upratovacích, ale aj do tých, v ktorých, môžu rozvíjať svoje schopnosti, zručnosti, talenty.

• Prostredníctvom dobrovoľníckych prác máme zriadenú občiansku hliadku, ktorú tvoria šiesti Rómovia a vo večerných hodinách v spolupráci s mestskou a štátnou políciou dozerajú na dodržiavanie poriadku v meste, najmä však v lokalitách, kde žijú Rómovia.

• Naším ďalším cieľom je zriadenie aspoň jednej triedy predškolákov, kde by deti mali možnosť stretnúť sa osobnejšie s hrami, tvorivými aktivitami, novými vedomosťami, ktoré by im dopomohli k lepšej adaptácii na školské prostredie. Zároveň oslovujeme rodičov, aby zvažovali možnosť umiestnenia dieťaťa do predškolských zariadení. Kladieme veľký dôraz na vzdelávanie, podnecujeme rodičov, aby podporovali deti vo vzdelávaní, nakoľko je významnou cestou k zlepšeniu podmienok ich budúceho života.

• Terénnu sociálnu prácu vykonávame v spolupráci s komunitnými sociálnymi pracovníkmi. Spočíva vo vyhľadávaní klientov, ktorí potrebujú pomoc a poskytnutie sociálneho poradenstva či už individuálneho, skupinového alebo rodinného. S rodinou sa snažíme pracovať priamo v teréne, v jej prirodzenom prostredí. Takto môžu nadobudnúť pocit nášho skutočného záujmu o ich život. Pre

deti i samotných rodičov je rozhovor v takomto prostredí menej stresujúci. Všimli sme si, že hlavnou metódou pri práci s rómskou rodinou je rozhovor a vysvetľovanie.

- Dôležitá je práca s konkrétnou rodinou, vytypovanie si dvoch, troch rodín, s ktorými je možné intenzívnejšie pracovať. Okolité rodiny sa snažia potom do takéhoto procesu sami zapojiť, chcú zlepšiť svoj život a s dôverou sa na nás obracajú o radu.

- Pri našej práci pozorujeme prirodzené sociálne prostredie klientov a zároveň pozorujeme ich správanie v tomto prostredí, čo nám pomáha dotvoriť si objektívnejší obraz o rodine, napr.

- pozitívne správanie sa snažíme pozdvíhať a povzbudzovať ich k ďalšiemu takému konaniu

- negatívne správanie a vplyvy pôsobiace na rodinu sa snažíme odstraňovať alebo aspoň eliminovať prostredníctvom rôznych sociálnych opatrení i prostredníctvom rôznych aktivít pre deti a mládež i celé rodiny (doučovanie, šport)

- Klientov sa snažíme odhovárať od splátkových spoločností, úverov a pod. Táto oblasť je veľmi závažnou oblasťou života róm-

dieťaťom na odbor sociálno-právnej ochrany ÚPSVaR a často krát nerobia nič preto, aby im dieťa nebolo odňaté do resocializačných či reedukačných zariadení. Z tohto dôvodu sa snažíme vyvíjať aktivity ovplyvňujúce takúto situáciu a to:

- doučovanie
- pravidelná kontrola školskej dochádzky v teréne, individuálny rozhovor s dieťaťom a rodičom

- spolupráca so školou a odborom sociálno-právnej ochrany na ÚPSVaR (snažíme sa problém riešiť už v jeho začiatkoch)

- aktivitou, kedy staršie a školsky prospěné deti doučujú mladšie, s horšími školskými výsledkami.

- Ďalšou významnou skupinou, na ktorú sa zabúda, ktorej je však potrebné sa venovať, sú mladí muži a ženy, bezdetní, bez záväzkov. Nakoľko ide o skupinu ľudí bez vzdelania, je takmer nemožné zamestnať ich v našich regiónoch s vysokou mierou nezamestnanosti. Snažíme sa im teda sprostredkovať prácu v zahraničí. Je pre nich neprirodzené a nepredstaviteľné vycestovať za prácou a ušetriť určité financie pre zabezpečenie rodiny. Radšej budú pracovať v rámci aktivačných prác 2 hodiny denne a čakať na pomoc iných inštitúcií. Intenzívnejšou prácou s touto cieľovou skupinou môžeme byť schopní odvrátiť niektoré negatíva ich budúceho života. V tomto sa mladí Rómovia odlišujú od starších Rómov. Tí starší sú zodpovednejší, pracovitejší, ale keďže Rómovia zomierajú pomerne v dosť skorom veku, tak mladí nemajú od koho prebrať pozitívne vzory správania.

MENTALITA RÓMOV

Je veľmi špecifická odlišná od našej. Oni žijú viac pre prítomnosť. My síce tiež, ale

s rozdielnym pohľadom na budúcnosť. Povahovo sú tiež dosť odlišní, zatiaľ čo my sa snažíme riešiť problémy pokojne a z rozvahou, oni sú veľmi živelní, prudkí a temperamentní. Najprv sa musia pohádať a až potom si nechajú veci vysvetliť.

SPOLUPRÁCA S MESTOM

Je v podstate celkom dobrá. Mesto naše aktivity podporuje, ani nie tak finančne ako s bezplatným prenájmom budov, či rôznych materiálnych vecí. Najlepšia spolupráca je s vedúcimi jednotlivých odborov mestského úradu, hlavne pri riešení väčších problémov jednotlivých klientov ako aj celej komunity.

Pred vznikom komunitného centra a komunitných sociálnych pracovníkov sa majorita pozerala na Rómov s pohrdaním. Časom však počas nášho pôsobenia sa

činem badať, že niektorí „nerómovia“ menia svoje názory. Je ich síce menej, ale chce to čas a trpezlivosť.

DISKRIMINÁCIA

Z môjho pohľadu sú Rómovia diskriminovaní, ale len v určitých oblastiach hlavne pri hľadaní zamestnania. Čo sa týka vzdelávania, myslím si, že každý má rovnaké príležitosti, dokonca možno sú zvýhodňovaní aj na úkor väčšiny. To, že rómska mládež a deti sú nevzdelaní, je už na zodpovednosti ich rodičov. Myslím si, že ak sú diskriminovaní a utlačaní treba sa vždy postaviť na ich stranu a ak robia chybu oni, tak ich na to treba upozorniť.

Cieľom celej našej činnosti je snaha o zlepšenie života Rómskej komunity žijúcej u nás, ako aj odstraňovanie predsudkov, nepochopenia a zlého obrazu majority o tejto menšine, snaha o zlepšenie komunikácie medzi týmito dvomi skupinami navzájom. Pri styku s rôznymi inštitúciami im prezentujeme pozitívne príklady správania sa Rómov a výsledky našej činnosti. Je však potrebné povedať a priznať si, že tak ako Rómovia aj „nerómovia“ sa musia veľa učiť vzájomnému spolunaživaniu. My musíme akceptovať ich kultúru, tradície, zvyky a oni sa zas musia naučiť žiť život dôstojne a zodpovedne.

V tejto našej činnosti by sme chceli pokračovať čo najdlhšie. Chceme prichádzať s novými nápadmi, ktoré by pomohli pri riešení jednotlivých problémov v tejto problematike a rôznymi voľnočasovými aktivitami a programami predchádzať a zabráňovať vzniku negatívneho správania detí a mládeže.

Práca s rómskou rodinou je veľmi náročná na čas, trpezlivosť a na dostavenie sa výsledkov. Z pohľadu majority sme svojou prácou nedosiahli asi nič. Rómovia sú vnímaní vo všetkých svojich negatívach aj naďalej. A tak by sme sa na nich mohli pozeráť aj my ako na celok, jednu masu ľudí. Avšak pri osobných stretnutiach, pri kontakte s konkrétnym človekom badáme, nakoľko naša práca zmenila, dopomohla k zmene, prinútila zamyslieť sa človeka, nájsť nový smer v živote, vyriešiť zdanlivo malicherný problém. Každý takýto konkrétny človek je pre nás povzbudením, výzvou i výsledkom.

**Vypracoval: Mgr. Daniel Hubáč
vedúci RKC Stropkov**

RÓMSKE KOMUNITNÉ CENTRUM (RKC) LIPANY

ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O RKC

Práca s rómskou komunitou v meste Lipany začala cca pred 12 rokmi hlavne terénnou sociálnou prácou. Od roku 2003 ADCH RKC Lipany zintenzívnilo, prácu, získalo bezplatne do prenájmu budovu, v ktorej doposiaľ zabezpečuje služby pre rómske obyvateľstvo.

Rómska osada Lipany má cca 650 obyvateľov, čo predstavuje 10 % obyvateľstva (z toho 450 detí, ostatní sú dospelí) a do styku prichádzame zo všetkými obyvateľmi osady. Zabezpečujeme aj služby pre rómske obyvateľstvo Hornej Torusy.

POSKYTOVANÉ SLUŽBY

Práca s deťmi

predškolská výchova - dve triedy materskej škôlky po cca 26 detí

- nultý ročník základnej školy cca 17 detí
- materské centrum (využívajú rodičia podľa potreby počas vzdelávania v RKC, ÚPSVaR a vybavovania osobných vecí)

- voľnočasové aktivity pre približne 120 školopovinných detí, napr. krúžok tanečný, počítačový, výtvarný, športový, tradičných remesiel, varenia...

- poskytovanie desiaty pre deti MŠ

Práca s dospelými

- dielne remeselných zručností - tkanie na krosnách, krajčírka dielňa, práca s ovčím rúnom, drôtený program, práca s drevom, kožou, výroba upomienkových predmetov (rôzne sošky, obrazy, odlievanie sviečok a pod.)

- kurz hospodárenia a varenia v domácnostiach

- počítačový kurz

- Lokálne centrum pracovného poradenstva - psychologické tréningy, vyhľadávanie a umiestňovanie do zamestnania, pracovno-právne poradenstvo

- Sociálne poradenstvo

- Burza šatstva pre majoritu a minoritu

- Športové a kultúrne podujatia za účelom prepájania majority s minoritou

Ostatné činnosti

- Katechéza detí a dospelých

- bohoslužba slova - každú sobotu v osade

- príprava na prijatie sviatostí - krst, manželstvo, - k tejto činnosti máme vyčleneného kaplána, ktorý pravidelne prichádza do nášho zariadenia

Zabezpečovanie chodu RKC

Momentálne zamestnávame piatich pracovníkov na trvalý pracovný pomer a tiež nám vypomáha 15 dobrovoľníkov, ktorí pomáhajú pri väčších a hromadných akciách. Naši spolupracovníci majú vysokoškolské vzdelanie, prevažne zamerané na odbor sociálna práca, výchova a vzdelávanie dospelých, ale aj katolícka teológia. Niektorí majú stredoškolské vzdelanie pre činnosti ako šitie, krosná, remeslá a podobne.

AKÁ JE PRÁCA S RÓMAMI?

Pri práci s rómskymi obyvateľmi postupujeme podľa základných sociálnych pravidiel s tým, že o naše služby prejavia záujem rómski spoluobčania sami. Výnimku tvoria iba deti od 3 do 6 rokov.

Doposiaľ sme nemali žiadny väčší konflikt. Komunikáciu a činnosti prispôbujeme ich mentalite. Tu by som rád vyzdvihol, že vedia byť veľmi vďační, ak sa k nim pristupuje s primeraným spôsobom zodpovedajúc danej situácii, v ktorej sa nachádzajú a ktorú treba riešiť.

V posledných rokoch sú viac prepojení s majoritou, získavajú viac sebavedomia. Tým, že pravidelne privádzajú deti do predškolských zariadení a zapájajú sa do rôznych aktivít, vidíme posun dopredu. Ich život v komunite sa nedá zmeniť z roka na rok.

Sú ochotní spolupracovať? Akými metódami ich dokážete ovplyvniť, aby urobili čo žiadate?

Do spolupráce sa väčšinou zapájajú, ale prispôbujeme sa ich záujmu.

Za aktivity a záujem o prácu v RKC ich odmeňujeme charitívnymi kupónmi, za ktoré si môžu vymeniť tovar, ktorý máme k dispozícii od sponzorov.

Vidíte rozdiel medzi starými Rómami a terajšími deťmi?

Rapídny - deti sú sebavedomejšie (niekedy aj drzé) a prispôbia sa ľahšie zmenám, aj keď na nich má vplyv rodina a komunita. Môžete napísať niečo o ich jazyku?

Vidíme, že rómsky jazyk v rôznych geografických oblastiach je iný, niekedy aj Rómovia z blízkych oblastí sa nevedia dohovoriť

medzi sebou (máme k dispozícii rómsky šlabikár a tunajší Rómovia vôbec nerozumejú určitým výrazom). Rómovia v našej lokalite používajú veľa slov z nášho dialektu.

Je rozdiel v hodnotách, ktoré uznávame my a ktoré Rómovia?

Každý má nejaké svoje hodnoty a nemôžeme povedať, že každý Róm má hodnoty také, ktoré nezodpovedajú majorite.

Spolupráca s mestom

Spolupráca s Mestom Lipany je na veľmi dobrej úrovni a mesto podporuje naše aktivity. V riešení Rómskej otázky sme rovnocenným partnerom. Podpisali sme Dohodu o vzájomnej spolupráci. Pohľad miestnych občanov na rómsku menšinu nie je vždy pozitívny, zmení ho aj malá krádež. EU vraví, že ich Slováci diskriminujú. Ako to vnímate Vy?

Rómovia v našej lokalite nie sú diskriminovaní. Oni vedia bojovať sami za seba, ale my by sme im skôr mali pomôcť pri ich uplatnení a odbúrání bariér medzi majoritou a minoritou. Ich životné hodnoty zmeniť nemôžeme, ani to nie je naša úloha.

VÝZVY A PLÁNY DO BUDÚCNOSTI

Čo by podľa Vás pomohlo, aby sme si navzájom neublížovali a uznávali sa?

Poznanie vzájomných dejín, spôsobu života, kultúru a nemeniť ich na svoj obraz, čo často veľmi chceme. Ako by to bolo keby to bolo naopak, keby oni pretvárali nás? Prial by som si, aby sa zmenila celková sociálna politika na Slovensku

Mali by sme sa zmeniť my, Slováci, alebo Rómovia?

Zmeniť myslenie je náročné, ale veľmi dôležitá je vzájomná tolerancia. Učiť sa musíme navzájom, len sa treba dôkladne počúvať.

Mgr. Marko Urdžik - manažér RKC

Antónia Chovancová - sociálny pracovník

„Oddychovať sa bude až v nebi“

Zuzka, kedy a na základe čoho si sa začala angažovať v oratóriu a v DOMKE?

Keďže sme bývali na Ostredkoch, celkom prirodzene sme chodili na omše do kostola na Trnávke a začali sa taktiež zúčastňovať rôznych aktivít v saleziánskom stredisku – oratóriu (po našom „oratóko“). A keď ma mamina ako desaťročnú prinútila ísť na tábor, na ktorý sa mi vôbec nechcelo, zistila som, že saleziáni „majú čosi do seba“ a odvtedy som tam zostala. A keďže sa mi tu venovali aj perfektní animátori (dobrovoľníci, ktorí pracujú pre deti a mladých), tiež som chcela byť jedným z nich, čo sa postupom času aj stalo, aj keď pôvodné pohnútky boli asi skôr o pocite výnimčnosti a dôleživosti, až neskôr som zistila, že je to viac o službe a obete. V našom oratóku pôsobí tiež nezisková organizácia DOMKA BA-Trnávka, do týchto aktivít som prenikla na podnet bývalého predsedu... a ani neviem ako, bola som v strediskovej rade a postupne cez všetky činnosti som sa prepracovala až k predsedníctvu.

Čo to znamená animátor?

Mnohí si možno pojem animátor spájajú s kreslenými rozprávkami a je to celkom logické. Animátor znamená kreslič a kreslič dáva svojim postavickým dušu. My, animátori venujúci sa deťom a mladým, sa snažíme oduševňovať ich (aj pôvod slova je z „anima“ – duša). Pretože pre deti je animátor veľkým vzorom a kopírujú ho vo všetkom, dávame dôraz, aby to bola osobnosť, ktorú je hodné nasledovať. V našom stredisku platia tri základné podmienky. Po prvé, musí mať svoje stretko (t.j. spoločenstvo, ktoré sa pravidelne stretáva), kde rastie ako osobnosť, rozvíja sa jeho duchovný

život, má možnosť zdieľať sa a taktiež vzdelávať v oblastiach, ktoré sa mu zídu pri jeho práci. Po druhé, animátori sú povzbudzovaní k duchovnému životu (modlitby, sviatosti, častá účasť na sv. omši...). Poslednou podmienkou je vek – pomáhať na akciách a začleňovať sa do skupiny animátorov začínajú „decká“ okolo 14. roku. Najprv sú z nich „podanimátori“ a postupne sa z nich stávajú zrelí animátori. Okrem tohto sa zúčastňujú aj rôznych školení, kurzov, seminárov poriadanych DOMKOU alebo inými organizáciami, a tiež výletov, ktoré sú dobrým priestorom pre budovanie spoločenstva a animátorského tímu.

Čo ponúka deťom oratóko? Ako sa ti pracuje s dnešnými deťmi?

Okrem ponuky rôznych aktivít a hier (futbal, floorbal, loptové hry, detské ihrisko, spoločenské hry,..), stretní a krúžkov (napr. spevácky, tanečná, lezecký, tvorivé dielne...) a rôznych podujatí (šarkaniáda, Katarínska zábava, duchovné obnovy a cvičenia, turnaje, deň detí a mnohé iné), je to práve stála prítomnosť saleziánov a animátorov, ktorí sa im venujú, hrajú a rozprávajú sa s nimi, kamarátska a spoločenstvo, ktoré tu deti a mladí nachádzajú. Nemyslím, že naše deti sú práve najlepšia reprezentatívna vzorka. Ak ich porovnávam s tými, ktoré som videla v klasických voľnočasových centrách, na našich deckách je vidieť, čo tu zažili a skúsili – vedia sa hrať, rozprávať, sú solidárne, majú záujem o dianie okolo seba a sú odolnejšie voči vplyvom, ktoré ich lákajú k sebadeštruktúrnemu správaniu ako je alkohol, cigarety, neviazané zábavy a pod. (čo sú asi problémy najčastejšie problémy dnešných detí a mládeže). Čo vnímam veľmi intenzívne, a čo ma

Meno: ZUZANA BÁBOVKOVÁ

Vek: 20 rokov

Vzdelanie: študent FiFUK, odbor: psychológia

Voľný čas: Ak sa voľným časom nazýva všetko okrem štúdia a zamestnania, potom hlavne aktivity v saleziánskom oratóriu a DOMKE s deťmi a mladými a ostatné činnosti nevyhnutné pre fungovanie našej neziskovej organizácie. Ak je to len ten čas, čo zvýši popri povinných (aj keď dobrovoľne a s radosťou zobraňovaných na seba) aktivitách, potom pasívny oddych pri knižkách, alebo s kamarátmi.

Iné špecifiká: „Oddychovať sa bude až v nebi“ (don Bosco) – týmto sa motivujem, keď sa mi do ničoho nechce...

teší je, že tejto atmosféra sa rýchlo prispôsobia aj nové deti, pretože sú stiahnuté väčšinou.

Môže byť človek viac ako animátorom?

Už potom len saleziánom... a v Bratislave nám chýbajú duchovné povolania, takže cesta je otvorená.

Môžeš vysvetliť pojem DOMKA?

DOMKA je nezisková organizácia pracujúca pre a s deťmi a mladými. Pôsobíme popri saleziánskych dielach v 32 strediskách po celom Slovensku už 16 rokov a máme okolo 7 500 členov. Naším cieľom je, ako don Bosco vravieval, vychovávať „statočných kresťanov a dobrých občanov“. Veľkú úlohu v DOMKE hrajú dobrovoľníci – animátori. Nemám presnú štatistiku, ale napríklad, len v našom stredisku ich pracuje asi 60, sú to ochotní mladí ľudia, ktorí niekoľko hodín týždenne trávia prípravou aktivít pre druhých. DOMKA je otvorená pre všetkých a aj na jej aktivity sú pozývaní nielen členovia. Všetky činnosti, ktoré som už

spomínala – stretná a krúžky, otvorené stredisko, podujatia rôzneho druhu (od športových až po duchovné) sú pre DOMKU typické, okrem toho za zmienku stojí aj LUMEN – veľký gospelový festival, ktorý sa uskutočnil aj tento rok 6.-7. júna v Trnave, či „Škola pre animátorov“, čo je 4-ročný MŠ SR certifikovaný kurz vzdelávania animátorov.

Je možnosť stať sa členom DOMKY?

Členom DOMKY sa môže stať naozaj každý ako hovoria naše dokumenty „DOMKA je otvorená pre všetkých mladých bez ohľadu na vzdelanie, kultúrne či národné pozadie. Dôležitá je snaha byť lepším, kvalitnejším a prospešnejším človekom, ktorý si nachádza svoje miesto v spoločnosti“. Stačí si kúpiť členskú známku (50,- Sk na rok) v ktoromkoľvek stredisku. Výhody z členstva sú najevidentnejšie práve na zľavách na rôzne tábory a podujatia, no a v tej nemateriálnej rovine je to už niekoľkokrát zmieňované spoločenstvo, možnosť rozvíjať sa (ako osobnosť, svoje talenty a zručnosti), zažiť množstvo nových a atraktívnych vecí (napr. medzinárodné výmeny) a robiť niečo dobré pre druhých.

Študuješ na VŠ psychológiu, máš možnosť využívať teoretické vedomosti aj v praxi?

Medzi DOMKOU a školou je to taký začarovaný kruh, keďže študujem psychológiu, veľa vecí zo školy testujem aj na našich deťoch a naopak, pri teoretických veciach v škole si pomáhám príkladmi z DOMKY. Zatiaľ to, našťastie, nikomu neprekáža, len doma mi sestra, keď jej rozprávam niečo, čo sa jej nie celkom páči, vždy veľmi rýchlo vysvetlí, kam mám ísť zo svojou psychológiou... :)

Aké máš plány na leto?

Určite v lete absolvujem „tour de tábory“. Organizujeme totiž hneď niekoľko táborov: detský tábor, zážitkový tábor pre mladých a na konci leta ešte aj prímestský tábor. Potom ma čakajú nejaké duchovné cvičenia, kde pôjdem ako zabezpečujúci personál. Popri tom rodinná dovolenka a chcela by som tiež zbehnúť popozerať rodinu roztrúsenú po Slovensku, dovolenka s kamarátkami a moje duchovné cvičenia. Aby toho nebolo málo, k tomu nejaké kratšie výlety a pasívny oddych doma s knihou na balkóne... ešte, že vysokoškolské prázdniny trvajú skoro 4 mesiace...

Čo považuješ za najväčší zázrak od Boha a prečo?

Zväčša ma dostávajú každodenné bežné maličkosti, a potom určite človek... či už v rovine fyziologickej – ako všetko do seba úžasne zapadá a funguje a z druhej strany človek ako osobnosť, ktorá je schopná nevysspytateľných a často až neuveriteľných vecí.

Mali by deti dostávať darčeky na Deň detí?

Darčeky určite áno, a to veľké a hodnotné... týmto pozdravujem svojich rodičov, toto bol hlas ako dieťa. Ale ak mám byť zase serióznou, myslím, že takéto dni sú dobré na to, aby sme si pripomenuli dôležité veci a možno je to, aj keď umelo vyrobená, predsa len príležitosť pre rodičov, stráviť čas so svojimi deťmi a tráviť ho aj inakedy spolu častejšie a kvalitnejšie a potom nebudeme musieť nadávať na „tú dnešnú mládež“.

Prajem Ti pekné leto a ďakujem za milý rozhovor.

Andrea Topoľská

NEPOZNÁŠ DOMKU?

- Združenie saleziánskej mládeže a zároveň jedna z najväčších neziskových organizácií pre mladých
- Domka pôsobí na Slovensku v 32 strediskách.
- Denne pracuje s deťmi a mládežou po celom Slovensku. Jej cieľom je vyplniť ich voľný čas zmysluplnými aktivitami a podporiť tak ich osobnostný rast. Zameriava sa na všetky deti a mladých ľudí, pričom nehľadí na ich vek, vzdelanie, vierovyznanie, či sociálne zázemie. Jej snahou je dotknúť sa aj takých detí, ktoré pochádzajú z rodín s finančnými, či vzťahovými problémami, a tak sa ocitli na okraji spoločnosti.
- Domka úzko spolupracuje s katolíckou rehoľou Saleziáni don Bosca. Keďže je neziskovou organizáciou, v činnosti jej pomáhajú mladí dobrovoľníci – animátori. Tito prichádzajú každý deň do stredísk, aby sa v nich venovali deťom.
- Keďže DOMKA kladie dôraz na všestranný rozvoj osobnosti, okrem rôznych iných školení a aktivít, organizuje Školu pre animátorov, ktorá je ukončená skúškou a získaním certifikátu akreditovaného Ministerstvom školstva SR.

Viac info: www.domka.sk, www.trnavka.sk/oratko

SKCH sa zapojila do humanitárnej akcie v Mjanmarsku

Obetiam ničivého cyklónu Nargis pomáha aj Slovenská katolícka charita (SKCH). Zo svojho krízového účtu pre Áziu už uvoľnila 10 000 USD (približne 200 000 Sk). Vzhľadom na odmietavý postoj autoritatívnej vlády v Mjarmarsku k zahraničným záchranným tímom, bude SKCH pomáhať prostredníctvom miestnej katolíckej cirkvi a domácich katolíckych organizácií. SKCH je členom medzinárodnej organizácie Caritas Internationalis. Jej tímu expertov sa už podarilo získať povolenie na vstup do krajiny. Pomoc SKCH bude v úvodnej fáze sústredená na zaistenie základných životných potrieb, dodávku pitnej vody, základných potravín, zabezpečenie provizórneho prístrešia a nariadenia na odstraňovanie následkov cyklónu.

Vďaka medzinárodnej spolupráci národných Charít a vzhľadom na apolitickosť charitných organizácií môže SKCH pomáhať obyvateľom, ktorí žijú v autoritárskych režimoch. Príkladom je aj Mjanmarsko, kde je pri moci vojenská junta.

Radovan Gumulák,
generálny sekretár SKCH

Nová tvár sekretariátu SKCH

Od 21. januára 2008 sa tím pracovníkov na Sekretariáte SKCH posilnil o jedného mladého muža menom Štefan Stopka. Štefan bol prijatý na pozíciu správcu informačných technológií. Medzi jeho hlavné úlohy patrí spravovanie prevádzky počítačov Sekretariátu, zabezpečuje podporu pri softvérových aj hardvérových problémoch, ktoré sa vyskytnú pri práci. Momentálne je tiež zamestnaný ako správca siete na STU v Bratislave. Toho času pokračuje v štúdiu v Materiálovo technologickej fakulte STU v Trnave. Medzi jeho záľuby patrí behanie, čítanie a tiež štúdium odbornej literatúry. Kolegovia veria, že počítače ho nebudú hnevať a že sa bude medzi nami dobre cítiť.

AT

Podporujeme skutočné hodnoty

„Dovoľte nám opäť predstaviť niektoré aktivity, ktoré sme spolu s našimi partnermi zrealizovali počas uplynulého roka. Naším cieľom je, aby ľudskosť, vzdelanosť, kultúrna a spolupatričnosť boli súčasťou nášho

každodenného života“, takto sa prihovarila Regina Ovesny-Straka, generálna riaditeľka Slovenskej sporiteľne, sponzorovateľom partnerom 14. mája v priestoroch Tranzit dielni na Zlatých pieskoch v Bratislave. Nápad zrealizovať Tranzit dielne, vznikol pred dvoma rokmi. Cieľom tohto jedineč-

ného podujatia je prezentovať úspechy partnerov Slovenskej sporiteľne, s ktorými spolupracuje v oblasti sponzoringu. Minulý rok bola úspešná aj Nadácia Slovenskej sporiteľne, keď v porovnaní s predchádzajúcim rokom stonásobila počet svojich iniciatív. Celkovo sa tak v minulom roku finančne spolupodieľala na 153 projektoch vo všetkých regiónoch Slovenska.

Samotné podujatie sa niesol v znamení hudby, tanca, spevu. V úvodnej časti mohli hostia vidieť tradičné folklórne umenie v podaní Folklórneho súboru Lipa. Slovenská sporiteľňa je tiež dlhoročným podporovateľom jazzového hudobného štýlu na Slovensku. Reprezentantom tohto umenia na podujatí bolo hudobné zoskupenie All Time Jazz, ktoré si pre prítomných hostí pripravilo jazzovú lahôdku. Herci divadla Andreja Bagara z Nitry stretnutie zasa osviežili operetnými melódiami z populárneho predstavenia Modrá ruža. Večer ukončilo temperamentné španielske flamenco v podaní umeleckého súboru Andalúzia.

Andrea Bartová, Slovenská sporiteľňa

SKCH a NBS spoločne zavádzajú euro

Dňa 23.5.2008 sa v priestoroch Arcibiskupského úradu v Košiciach pod záštitou SKCH uskutočnil pracovný seminár z názvom Euro 2008. Seminár organizovala Národná banka Slovenska a prednášajúcou bola Mgr. Zuzana Kolačanová. Seminár absolvovali pracovníci Arcidiecéznej charity Košice, Gréckokatolíckej diecéznej charity Košice, Diecéznej charity Rožňava a Gréckokatolíckej diecéznej charity z Prešova. Seminár bol zameraný na rozšírenie a prehĺbenie vedomostí pracovníkov charít o nastavujúcom prechode meny zo slovenskej koruny na euro. Prednášajúca oboznámila prítomných s harmonogramom a zásadami zavedenia eura na Slovensku, spôsobom prepočtu konverzným kurzom peňažnými ústavami, organizáciami a inštitúciami, štatistickými ukazovateľmi, sociálnou politikou štátu a inými opatreniami súvisiacimi so zavádzaním eura.

Po prezentácii boli rozdiskutované sporné alebo nejasné problémy súvisiace s prechodom na novú menu a odzneli aj obavy zo zhoršenia sociálnej situácie nízkopríjmových domácností alebo jednotlivcov. Cie-

lom seminára bolo prostredníctvom pracovníkov charít zlepšiť informovanosť klientov charít, a tak zabezpečiť plynulejšie a bezproblémové zavedenie eura a znížiť riziko možného zneužitia starých alebo sociálne odkázaných ľudí.

Po ukončení pracovnej časti seminára odznelo na povzbudenie aj duchovné slovo z úst ThLic. Vladimír Šostáka. Prednáška bola na tému LECTIO DIVINA - o charitatívnej službe. O. Šosták poukázal na dôležitosť duchovného čítania Svätého písma. Priblížil účastníkom stretnutia štyri dôležité aspekty duchovného čítania, ktoré je tvorené samotným čítaním svätého písma, meditáciou o čítanom, modlitbou a kontempláciou - rozjímaním. Ako pripomenul o. Šosták, modlitba a Sväté písmo sú neoddeliteľnou súčasťou každého jedného veriaceho človeka. Modlitba má byť v prvom rade o počúvaní Boha nie o recitovaní formuliek.

Povzbudivé slová k modlitbe pre pracovníkov charít boli veľkým obohatením do ďalšej náročnej práce.

Mgr. Jana Sedláková, ADCH Košice

„Kto iný ak nie mama...“

Pri príležitosti Dňa matiek, ktorý pripadol v tomto roku na 11. mája, som si spomenula na poéziu od jedného z najznámejších slovenských autorov pre deti i dospelých, pána Milana Rúfusa. S mojou babinou som sa učievala naspamäť básne na recitačné kolá. Dovoľte mi, aby som sa s jednou s Vami podelila.

Plachá modlitba za mamkino srdce

Keby som videla
i v najskrytejšom sničku,
kde na zemi je tolko dobrých slov,
zložila by som z nich modlitbu
za mamičku.
Veď ona sama je už modlitbou.

Jej pohľadenie,
jej úsmev i jej vráska,
sú ako modlitba, čo do nej vložil Boh.
Mama je láska.
Lebo aj Boh je láska.
Pusto by sa nám žilo bez tých dvoch.

„Kde som ju videl, odkiaľ sme si známi?“
usmial sa Stvoriteľ,
keď stvoril srdce mamy.
A vedel dobre, že nemôže byť iná.
Pretože raz aj On
jej zveril svojho Syna.

Milan Rúfus

„Deti v núdzi potrebujú vašu pomoc“

Projekt: *Blízko pri človeku - Pomoc deťom v núdzi*

Slovenská katolícka charita (SKCH) pripravila v spolupráci s Nadáciou slovenskej sporiteľne projekt „Blízko pri človeku - pomoc deťom v núdzi“. Jeho cieľom je pomôcť deťom na okraji spoločnosti. Projekt odštartoval 16. júna 2008 a je spojený s vyhlásením verejnej zbierky na pomoc trom detským charitným zariadeniam.

O projekte

S dlhodobým partnerom, Nadáciou Slovenskej sporiteľne, ako aj s Vašou podporou, sme doteraz poskytli pomoc rodinám v núdzi, ženám a matkám čakajúcim dieťa, mnohopočetným rodinám, ľuďom v hmotnej i duchovnej núdzi, a tentoraz sme upriamili pozornosť na deti. Deti, ktorým bol odopretý domov u vlastných rodičov, žijúcim v charitných detských domovoch. Za rovnako dôležité považujeme pomáhať deťom, ktoré trpia mentálnym, fyzickým či viacnásobným postihnutím súčasne a upozorniť na deti, ktoré pochádzajú zo sociálne znevýhodnených a rozvrátených rodín, kde rodičia neboli schopní sa o ne postarať.

SKCH už niekoľko rokov úspešne pracuje vo svojich zariadeniach pôsobiach na celom Slovensku s rómskymi deťmi, postihnutými deťmi, deťmi a rodinami v sociálnej alebo materiálnej núdzi. SKCH dáva domov deťom, ktoré opustili rodičia, pomáha mladým po odchode z detských domovov a v neposlednom rade spolu s adoptívnymi rodičmi na Slovensku podporujeme na diaľku v poradí už desiaty rok deti v Indii a druhý rok deti v Albánsku.

Cieľom je upozorniť širokú slovenskú verejnosť na stále pretrvávajúci problém vo veľmi citlivej oblasti starostlivosti a zaobchádzania

s deťmi. Súčasťou projektu je aj vyhlásenie verejnej zbierky na podporu trom vybraným zariadeniam SKCH, ktoré pracujú s deťmi. Konkrétne sú to tieto centrá: Detský charitný dom sv. Lujzy v Nitre, Detský charitný dom v Považskej Bystrici a Dom sv. Anny v Starej Lubovni.

Verejná zbierka

Deti si zaslúžia našu pozornosť už len tým, že sú deti! Verejná zbierka trvá od 16. júna do 31. októbra 2008 a je povolená Ministerstvom vnútra.

Ak Vám nie je osud detí ľahostajný, prejavte svoju podporu ľubovňým vkladom na účet vyhradený špeciálne pre túto zbierku. Číslo účtu: 0176875345/0900 v Slovenskej sporiteľni, VS 157. Názov účtu je Slovenská katolícka charita. O výsledkoch zbierky budeme informovať prostredníctvom médií. Všetkým darcom v mene detí úprimne ďakujeme.

Partneri projektu

Generálnym partnerom projektu, ktorý priamo podporil túto akciu je Nadácia Slovenskej sporiteľne. Ďalší mediálni partneri sú: Katolícke noviny, rádio Lumen, časopis Cesta, Miriam, alfaomega, s. r. o. - internetové riešenia. Všetkým zo srdca ďakujeme. SKCH taktiež vyjadruje vďaka reklamnej agentúre Mayer/McCann Erickson, ktorá poskytla svoje služby pri výrobe propagačných materiálov zdarma.

AT

VYDÁVA Slovenská katolícka charita Sekretariát, ADRESA REDAKCIE Kapitulská 18, 814 15 Bratislava, tel. 02/544 31 506, 544 32 801, fax 02/544 33 097, e-mail: info@charita.sk, bankové spojenie Slovenská sporiteľňa, č. ú.: 0176 875 345/0900 VS 141, ZODPOVEDNÁ REDAKTORKA Andrea Topolská, NA ČÍSLE SPOLUPRACOVALI Zuzana Báboková, Andrea Bartová, Radovan Gumulák, Daniel Hubáč, Dagmar Chanátová, Antónia Chovancová, Jana Sedláková, Štefan Stopka, Marko Urđžik, GRAFICKÁ ÚPRAVA Andrea Topolská a Pavol Janoško, VÝROBA vydavateľstvo Don Bosco, REGISTRÁCIA MK SR 3106/2003, FOTO TITULNÁ STRANA © SKC, OSTATNÉ FOTOGRAFIE SKCH, DCH, ADCH, SXC, súkromný archív Zuzky Bábokovej. Časopis je nepredajný a vyšiel vďaka podpore Nadácie Slovenskej sporiteľne a dobrodincov Slovenskej katolíckej charity.

NADÁCIA
SLOVENSKEJ SPORITELNE